

1945

1. Beh. af Forsl. t. Beslutn. m. S. t. Statsregnsk. for Finantsaaret 1874—75.

1946

eller Undskyldning for vedkommende Minister, og som gaa ud paa, at han rent administrativt skulde have Lov til at behandle denne Eiendom paa denne Maade, fordi det var en Statsieendom. Jeg skal vente med de Bemærkninger, jeg i den Anledning kunde have at fremsætte, indtil jeg hører, hvorvidt denne Betragtning vil blive fastholdt her i Thinget, og hvorledes den vil blive begrundet. Men det, der altsaa er Udvalgets Standpunkt i denne Sag (En Stemme: Flertallets) — jeg troer, at man pleier at bruge Udtrykket „Udvalget“ om Udvalgets Flertal — det, der altsaa er Udvalgets Flertals Standpunkt i denne Sag, er, at Ministeren her uden nogen som helst Besøielse eller Hjemmel har stilt Statskassen ved en Bærdi, som kan anslaaes til 500,000 Kr. Jeg skal endnu kun tilføje, at naar den endelige Anvendelse af denne Plads er fæstet til en Kirke, og man dernæst har sagt, at det var en Fuldbendelse, som fra alle Sider var anset for ønskelig, saa vil jeg dertil sige, at jeg ikke veed, at man nogensinde har ønsket denne Fuldbendelse netop som Kirke. Jeg tror tværtimod, at man i Almindelighed har erkjendt, at hvilken Fuldbendelse der end skulde gives denne Bygning, saa var en Fuldbendelse som Kirke noget af det Sidste, man ønskede. Der har været Forslag og Tanker om Anvendelse deraf til allehaande andre Ting; der har en Gang været Tanke om at anvende Ruinen til et Gravkapel, at lægge Lag paa den og indrette den til en almindelig Begravelsesplads for Kjøbenhavn, der har været Tale om at anvende den til Museum, Observatorium eller Bibliothek, men der er under en af de tidligere Forhandlinger, jeg her har refereret, fremkommet meget stærke Udtalelser imod at anvende den netop til Kirke. For Exempel har S. S. Kayser udtalt, at det at anvende Ruinen til Kirke vilde være noget af det mest Forkerte, man kunde gjøre, baade naar man saa hen til Ruinens Størrelse og til dens Form. Han gjorde opmærksom paa, at Ruinens Gjennemsnit vilde svare til Rundetaarn, naar det laa ned, og han gjorde opmærksom paa, at en protestantisk Kirke af et saadant Gjennemsnit vilde være en Uting, thi Hovedsagen skulde jo være, at man kunde høre, hvad der blev talt; men naar man talte fra den ene Ende af Rundetaarn til den anden, vilde det ikke kunne høres, og selv om man talte fra Midten til begge Sider, vilde det ogsaa have sine Uanskeligheder at høre. Han ansøgte en Autoritet, nemlig Professor Hetsch, som er den, der nærmest har tænkt paa at fuldende denne Ruin som Kirke,

men Professor Hetsch's Tanke var den, at, naar man skulde have en Kirke, saa skulde man først rive det Hele ned. Hans Tanke gaar ud paa efter denne Fremstilling, at man skulde rive hele den runde Ruin ned og benytte Fundamentet til derpaa at opføre en firkantet Kirke. Man ser saaledes, at dette var en ganske eiendommelig Maade at tænke sig Ruinen fuldført som Kirke paa. Det er altsaa de Kunstværker, der ere under Jorden, som man har tænkt sig, skulde benyttes til en fremtidig Kirke. Det er ogsaa erkjendt fra alle Sider, at det ikke har været Formaalet, og at det heller ikke har været Ministeriets Tanke at faae en Kirke der. Det er Noget, man slet ikke har lagt Bægt paa; men man har ene og alene lagt Bægt paa de kunstneriske Hensyn. Tanken om Kirken har altid været noget aldeles Forsvindende og Underordnet, og jeg tror at kunne sige, at Kirke er det, man mindst har tænkt paa at anvende Bygningen til. Efter dette Standpunkt er det kun af underordnet Betydning at fremhæve, hvorledes Handelen iøvrigt er bleven afsluttet paa en Maade, der synes at være mindre vel overvejet, mindre omhyggelig, mindre varssom med Hensyn til Statskassens Lørv ogsaa i Henseende til Vilkaarene. Derved skal jeg saa meget mindre opholde mig, som dette fra alle Sider er erkjendt. Det er erkjendt af Statsrevisionen i dens Helhed og erkjendt ogsaa af Mindretallet i Udvalget her, at, for saa vidt der var Tale om en almindelig Handel, vilde man have krævet andre Vilkaar, krævet en ganske anden Affattelse af disse Kontrakter. Da der nu efter Udvalgets Flertals Mening ikke her kan være Tale om at se Sagen fra et andet Standpunkt end som en almindelig Handel, kan jeg fra dette Standpunkt sige, at det fra alle Sider er erkjendt, at Kontrakten ikke er heldig affattet. Men man har ikke lagt Bægt derpaa. Hovedsagen er, at der ved denne Retshandel er blevet paaført Statskassen et betydeligt Tab uden Hjemmel.

Timestad: Forinden jeg gaar over til at tale om de særlige Punkter, der foreligge, skal jeg blot gjøre en almindelig Bemærkning Naar det kun er paa nogle faa Punkter i Betænkningen, at der fra min Side er udviklet nogen Dissens fra Udvalgets øvrige ærede Medlemmer, ligger dette ikke i, at jeg paa alle de andre Punkter skulde have været enig i de Betragtninger og Bemærkninger, som ere fremkomne fra dem; men jeg har ment, at det, da der paa visse Punkter ligger saa store og vigtige Menings-